

ΤΖΟΝ ΜΠΟΪΝ

ΟΙ αόρατες ερινύες της καρδιάς

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ποιος είναι ο Σίριλ Έιβερι;

Ένα έπος πνευματώδες, γεμάτο χιούμορ και συναίσθημα.

The Irish Times

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: THE HEART'S INVISIBLE FURIES

Από τις Εκδόσεις Doubleday, Λονδίνο 2017

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Οι αόρατες ερινύες της καρδιάς**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: John Boyne

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Έφη Τσιρώνη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ελένη Γεωργοστάθη

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Richard Ogle/TW

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μερσίνια Λαδοπούλου

© John Boyne, 2017

© Εικονογράφησης εξωφύλλου: Lucinda Rogers/Heart

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2018

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2018

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2431-6

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2432-3

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΤΖΟΝ ΜΠΟΪΝ

ΟΙ
αόρατες
ερινύες
της
καρδιάς

*Μετάφραση:
Έφη Τσιρώνη*

Για τον Τζον Ίρβινγκ

Περιεχόμενα

Μέρος I: Ντροπή	
1945: Ο κούκος στη φωλιά	15
1952: Η αισχροσύνη της διασημότητας	69
1959: Το απόρρητο της εξομολόγησης	133
1966: Στο σπίτι με τα ερπετά	215
1973: Κρατώντας τον Σατανά σε απόσταση	293
Μέρος II: Εξορία	
1980: Στο πίσω σπίτι	375
1987: Ασθενής 741	429
Μέρος III: Ειρήνη	
1994: Πατέρες και γιοι	507
2001: Ο πόνος-φάντασμα	583
2008: Σίλβερ Σέρφερ	639
Επίλογος	
2015: Πέρα από το λιμάνι, στην ανοιχτή θάλασσα	669
Ευχαριστίες	691

«Μόνο εγώ πιστεύω ότι ο κόσμος γίνεται ένας τόπος ολοένα και πιο απωθητικός κάθε μέρα που περνάει;» ρώτησε η Μάριγκολντ, ρίχνοντας μια ματιά στην απέναντι μεριά του τραπεζιού με το πρωινό, στον άντρα της τον Κρίστοφερ.

«Για την ακρίβεια», αποκρίθηκε εκείνος, «νομίζω ότι...»

«Ρητορική ήταν η ερώτηση», είπε η Μάριγκολντ, ανάβοντας τσιγάρο, το έκτο της ημέρας. «Σε παρακαλώ, μην υποβιβάζεις τον εαυτό σου εκφέροντας γνώμη».

Μοντ Έιβερι, *Και γίνομαι μαζί σου κορδαλλός**
(Εκδόσεις Vico Press, 1950)

---

* Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, Σονέτο 29, 25 *σονέτα*, μτφρ. Διονύσης Καψάλης, Άγρα, Αθήνα 2009. (Σ.τ.Μ.)

ΜΕΡΟΣ Ι
ΝΤΡΟΠΗ

1945

Ο κούκος στη φωλιά

Οι καλοί άνθρωποι του Γκολίν

Πολύ πριν ανακαλύψει ότι ήταν πατέρας δύο παιδιών από δύο διαφορετικές γυναίκες, μία στο Ντρίμολιγκ και μία στο Κλονακίλι, ο πατήρ Τζέιμς Μονρό στάθηκε μπροστά στην Αγία Τράπεζα της Εκκλησίας της Παναγίας, Άστρου των Θαλασσών, στην ενορία του Γκολίν, στο Δυτικό Κορκ, και αποκήρυξε τη μητέρα μου ως πόρνη.

Η οικογένεια ήταν καθισμένη σε απαρτία στο δεύτερο στασίδι, ο παππούς μου άκρη άκρη στον διάδρομο, γυαλίζοντας με το μαντίλι του την εγγάρακτη μπρούντζινη πλακέτα στη μνήμη των γονιών του που ήταν βιδωμένη στην ξύλινη πλάτη του καθίσματος εμπρός του. Φορούσε το κυριακάτικο κοστούμι του, σιδερωμένο το προηγούμενο βράδυ από τη γιαγιά μου, η οποία συνέχισε να παιδεύει νευρικά το ροζάριό της με χάντρες από ίασπι στα ροζιασμένα δάχτυλά της κινώντας σιωπηλά τα χείλη της ώσπου ο παππούς ακούμπησε το χέρι του πάνω στο δικό της και τη διέταξε να σταματήσει. Οι έξι θείοι μου, με τα σκούρα μαλλιά τους γυαλιστερά από την μπριγιαντίνη με άρωμα τριαντάφυλλου, κάθονταν δίπλα της σε αύξουσα σειρά ηλικίας και βλακειάς. Ο καθένας ήταν δυόμισι εκατοστά κοντύτερος από τον επόμενο και η ανομοιότητα φαινόταν καθαρά από πίσω. Εκείνο το συγκεκριμένο πρωινό τ' αγόρια παρακολουθούσαν τη λειτουργία πασχίζοντας να κρατήσουν τα μάτια τους ανοιχτά, αφού το προηγούμενο βράδυ είχαν πάει σ' έναν χορό στο Σκαλ, είχαν γυρίσει σπίτι σκνίπα στο μεθύσι και είχαν κοιμηθεί ελάχιστα προτού τους ξυπνήσει ο παππούς μου για τη θεία λειτουργία.

Στο τέρμα της σειράς, κάτω από ένα ξυλόγλυπτο του δέκατου σταδίου του Σταυρού, καθόταν η μητέρα μου, με το στομάχι της να σφίγγεται από τρόμο στην προοπτική αυτών που έμελλε να συμβούν. Σχεδόν δεν τολμούσε να σηκώσει το βλέμμα και να κοιτάξει.

Εκείνη την Κυριακή, μου είπε, η λειτουργία άρχισε ως συνήθως, με τον ιερέα να εκφωνεί δύσθυμα το Εισοδικό και το ποίμνιο να ψάλλει παράφωνα το Κύριε Ελέησον. Ο Γουίλιαμ Φίνει, γείτονας

της μητέρας μου από το Μπαλιντέβλιν, προχώρησε με ύφος χιλίων καρδιναλίων στον άμβωνα για το πρώτο και δεύτερο ανάγνωσμα, καθαρίζοντας τον λαιμό του κατευθείαν μέσα στο μικρόφωνο προτού εκφέρει την κάθε λέξη με τόση δραματική ένταση που θα 'λεγε κανείς ότι βρισκόταν στη σκηνή του Θεάτρου Άμπι, του Εθνικού Θεάτρου της Ιρλανδίας, και όχι στην εκκλησία. Ο πατήρ Μονρό, ιδρώνοντας αισθητά υπό το βάρος των αμφίων και τη σφοδρότητα της οργής του, συνέχισε με το Αλληλούια και την ανάγνωση του Ευαγγελίου προτού καλέσει το εκκλησίασμα να καθίσει και τα τρία κοκκινομάγουλα παπαδάκια σπεύσουν στον πάγκο τους στην άκρη, ανταλλάσσοντας ματιές γεμάτες έξαψη. Ίσως είχαν διαβάσει από πριν, στο σκευοφυλάκιο, τις σημειώσεις του ιερέα ή ίσως τον είχαν κρυφακούσει να προβάρει τα λόγια του καθώς περνούσε το ράσο πάνω απ' το κεφάλι του. Ή ίσως απλώς να ήξεραν πόση σκληρότητα διέθετε αυτός ο άνθρωπος και να χαίρονταν που αυτή τη φορά δεν αποτελούσαν στόχο της.

«Όλη μου η οικογένεια, και από τις δυο μεριές, είναι γέννημα θρέμμα του Γκολίν, ντόπιοι από την πρώτη κιόλας απογραφή που σώζεται στα μητρώα», άρχισε ο πατήρ Μονρό, κοιτάζοντας εμπρός του τα εκατόν πενήντα σηκωμένα κεφάλια και το μοναδικό σκυμμένο. «Κάποτε άκουσα την τρομερή φήμη ότι ο προπάππος μου είχε συγγενείς στο Μπάντρι, ποτέ μου όμως δεν είδα στοιχεία που να το πιστοποιούν». Ένα γέλιο αποδοχής από το ποίμνιο· λίγος παλιός καλός τοπικισμός ποτέ δεν έβλαψε κανέναν. «Η μητέρα μου», συνέχισε, «μια καλή γυναίκα, λάτρευε κυριολεκτικά τούτη την ενορία. Πήγε στον τάφο χωρίς να έχει ποτέ απομακρυνθεί περισσότερο από μερικά τετραγωνικά χιλιόμετρα από το Δυτικό Κορκ, και δεν το μετάνιωσε στιγμή. “Εδώ μένουν καλοί άνθρωποι”, μου έλεγε πάντα. “Καλοί, τίμιοι, καθολικοί άνθρωποι”. Και ξέρετε κάτι; Ποτέ μου δεν είχα λόγο να αμφιβάλλω γι' αυτό. Μέχρι σήμερα».

Ένα μικρό κύμα αναστάτωσης απλώθηκε στο ακροατήριο.

«Μέχρι σήμερα», επανέλαβε αργά ο πατήρ Μονρό, κουνώντας λυπημένος το κεφάλι. «Είναι εδώ η Κάθριν Γκάγκιν;» Κοίταξε γύρω του σαν να μην είχε ιδέα για το πού θα μπορούσε να τη βρει, παρότι η μητέρα μου καθόταν στο ίδιο στασίδι κάθε Κυριακή πρωί τα τελευταία δεκαέξι χρόνια. Αυτόματα, τα κεφάλια όλων, αντρών, γυναικών και παιδιών, στράφηκαν προς το μέρος της. Εκτός δηλα-

δή από εκείνα του παππού και των έξι θείων μου, οι οποίοι συνέχισαν να κοιτάζουν αποφασιστικά προς τα εμπρός, και της γιαγιάς μου, η οποία έσκυβε το δικό της καθώς η μητέρα μου το σήκωνε, σε μια τραμπάλα οικογενειακής ντροπής.

«Ωστε εκεί είσαι, Κάθριν Γκάγκιν», είπε ο ιερέας, χαμογελώντας της και κάνοντάς της νόημα να πάει κοντά του. «Έλα δω, έλα σε μένα, σαν καλό κορίτσι που είσαι».

Η μητέρα μου σηκώθηκε αργά και προχώρησε προς την Αγία Τράπεζα, ένα μέρος στο οποίο είχε ξαναβρεθεί μόνο για τη θεία κοινωνία. Το πρόσωπό της δεν ήταν κατακόκκινο, θα μου έλεγε χρόνια αργότερα, αλλά ωχρό. Η εκκλησία εκείνη την ημέρα ήταν ζεστή, η ατμόσφαιρα αποπνικτική από το υγρό καλοκαίρι και τις ανάσες των εξημεμένων ενοριτών, κι εκείνη ένιωθε τα πόδια της να μην την κρατάνε. Προχωρούσε όλο ανησυχία μήπως λιποθυμήσει και απλώς την αφήσουν στο μαρμάρινο πάτωμα να σαπίσει ως παράδειγμα προς αποφυγή για τα άλλα κορίτσια της ηλικίας της. Έριξε μια νευρική ματιά στον πατέρα Μονρό, συναντώντας στιγμιαία το μοχθηρό βλέμμα του προτού κοιτάξει αλλού.

«Τα σιγανά ποταμάκια να φοβάσαι», είπε ο πατήρ Μονρό, κοιτάζοντας το ποίμνιό του και χαρίζοντάς του ένα μισό χαμόγελο. «Πόσων χρόνων είσαι τώρα, Κάθριν;» ρώτησε.

«Δεκαέξι, πάτερ», είπε η μητέρα μου.

«Πες το πιο δυνατά. Για να μπορέσουν να σ' ακούσουν οι καλοί άνθρωποι στο πίσω μέρος της εκκλησίας.»

«Δεκαέξι, πάτερ».

«Δεκαέξι. Σήκωσε τώρα το κεφάλι και δες τους γείτονές σου. Δες τη μητέρα και τον πατέρα σου, που έζησαν μια ηθική, χριστιανική ζωή, τιμώντας τους προγόνους τους. Δες τους αδερφούς σου, που όλοι ξέρουμε πόσο έντιμοι και αξιοπρεπείς είναι, σκληρά εργαζόμενοι νέοι άντρες που δεν αποπλάνησαν ποτέ κανένα κορίτσι. Τους βλέπεις, Κάθριν Γκάγκιν;»

«Ναι, πάτερ».

«Αν χρειαστεί να σου επαναλάβω να μιλάς πιο δυνατά, θα σε χαστουκίσω επιτόπου, εδώ, στην Αγία Τράπεζα, και δε θα βρεθεί ψυχή να με κατηγορήσει γι' αυτό».

«Ναι, πάτερ», επανέλαβε, δυνατότερα τώρα.

«“Ναι”. Είναι η πρώτη και τελευταία φορά που αρθρώνεις αυτή

τη λέξη σε εκκλησία, Κάθριν Γκάγκιν, και χώνεψέ το καλά. Γιατί το “ναι” στον γάμο σου δε θα το πεις ποτέ, απλούστατα επειδή τέτοια μέρα δε θα ξημερώσει για σένα. Τα χέρια σου, βλέπω, πάνε στη φουσκωμένη κοιλιά σου. Μήπως κρύβεις κανένα μυστικό εκεί;»

Ολόκληρο το εκκλησίασμα κράτησε την ανάσα του. Αυτό, φυσικά, είχαν υποπτευθεί όλοι –τι άλλο θα μπορούσε να είναι;–, τόση ώρα όμως περίμεναν την επιβεβαίωση. Φίλοι κι εχθροί αντάλλαξαν φευγαλέες ματιές, με τις συζητήσεις που θ’ ακολουθούσαν στο χωριό να σχηματίζονται ήδη στο μυαλό τους. *Οι Γκάγκιν, θα έλεγαν. Δεν περιμένα τίποτα καλύτερο από μια τέτοια οικογένεια. Ο πατέρας δεν ξέρει να γράφει ούτε τ’ όνομά του κι η μάνα είναι μυστήριο τρένο.*

«Δεν ξέρω, πάτερ», είπε η μητέρα μου.

«Δεν ξέρεις. Και βέβαια δεν ξέρεις. Πώς να ξέρεις, αφού δεν είσαι παρά μια ανίδεη τσούλα με το μυαλό κουνέλας κλεισμένης σε κλουβί; Και με την ηθική της, να προσθέσω. Εσείς, κορίτσια που βρίσκεστε σήμερα εδώ», είπε τώρα, υψώνοντας τη φωνή του καθώς στρεφόταν προς τους πολίτες του Γκολίν, που είχαν κοκαλώσει στις θέσεις τους κοιτάζοντας τον ιερέα να τους δείχνει με το δάχτυλο. «Εσείς, κορίτσια, ρίξτε μια καλή ματιά στην Κάθριν Γκάγκιν από δω και δείτε τι παθαίνουν όσες βιάζονται να ξεπαρθενευτούν. Καταλήγουν μ’ ένα μωρό στην κοιλιά και χωρίς σύζυγο να τις φροντίσει».

Μια κατακραυγή υψώθηκε στην εκκλησία. Πέρσι ένα κορίτσι είχε γκαστρωθεί έτσι στο νησί Σέρκιν. Ήταν ένα υπέροχο σκάνδαλο. Το ίδιο είχε συμβεί και στο Σκιμπερίν, πρόπερσι τα Χριστούγεννα. Θα αποκτούσε και το Γκολίν το ίδιο στίγμα της ντροπής; Αν ναι, τα νέα θα διαδίδονταν με ταχύτητα αστραπής – μέχρι το απόγευμα, θα είχαν μαθευτεί σ’ ολόκληρο το Δυτικό Κορκ.

«Και τώρα, Κάθριν Γκάγκιν», συνέχισε ο πατήρ Μονρό, ακουμπώντας το χέρι του στον ώμο της και σφίγγοντάς τον σαν να ‘θελε να της σπάσει τα κόκαλα, «ενώπιον του Θεού, της οικογένειάς σου και όλων των καλών ανθρώπων τούτης της ενορίας, θα ονοματίσεις τον νεαρό που πλάγιασε μαζί σου. Θα τον ονοματίσεις για να μπορέσει να εξομολογηθεί και να συγχωρηθεί για την αμαρτία του στα μάτια του Κυρίου. Κι έπειτα απ’ αυτό, θα φύγεις από τούτη την εκκλησία και τούτη την ενορία και θα πάψεις διά παντός να σπιλώνεις το όνομα του Γκολίν. Ακούς τι σου λέω;»

Η μητέρα μου σήκωσε το βλέμμα και στράφηκε στον παππού μου, ο οποίος κοίταζε πετρωμένος τον Εσταυρωμένο στον τοίχο πίσω από την Αγία Τράπεζα.

«Ο κακομοίρης ο πατέρας σου δεν μπορεί να σε βοηθήσει τώρα», είπε ο παπάς ακολουθώντας το βλέμμα της. «Κι ούτε θέλει να σε ξαναδεί στα μάτια του, στα σίγουρα. Το άκουσα από το ίδιο του το στόμα χτες το βράδυ που ήρθε στο πρεσβυτέριο για να μου αποκαλύψει τις βρομιές σου. Κι ας μην κατηγορήσει κανείς σας τον Μπόσκο Γκάγκιν για τούτες τις πομπές, γιατί ο Μπόσκο Γκάγκιν ανέθρεψε τα παιδιά του σωστά, τα ανέθρεψε με καθολικές αξίες, και πώς μπορεί να κατηγορηθεί για το ένα σάπιο μήλο στο καφάσι με τα γερά; Πες μου το όνομα του νεαρού αυτή τη στιγμή, Κάθριν Γκάγκιν, πες το μου τώρα για να μπορέσουμε να σε πετάξουμε έξω και να μην αναγκασόμαστε να κοιτάμε άλλο το σιχαμένο πρόσωπό σου. Ή μήπως δεν ξέρεις τ' όνομά του; Αυτό είναι; Μήπως πέρασαν τόσο πολλοί που δεν μπορείς να είσαι σίγουρη ποιος απ' όλους ήταν;»

Ένα σιγανό μουρμουρητό δυσαρέσκειας αναδύθηκε από τα στασιδία. Καλό το κουτσομπολιό, ο παπάς όμως το παρατραβούσε, αφού μ' αυτό που είχε μόλις πει καταδίκασε όλους τους νεαρούς του χωριού, τους δικούς τους γιους, στο πυρ το εξώτερον. Ο Μονρό, που είχε εκφωνήσει εκατοντάδες κηρύγματα σ' εκείνη την εκκλησία κατά την εικοσαετή θητεία του στο Γκολίν και που ήξερε να διαβάζει καλά τις αντιδράσεις του ακροατηρίου του, έσπευσε να τα μαζέψει.

«Όχι», είπε. «Όχι, μπορώ να δω ότι έχεις ακόμα λίγη ντροπή μέσα σου κι ότι ήταν μονάχα ένας νεαρός. Αλλά θα μου πεις άμεσα τ' όνομά του, Κάθριν Γκάγκιν, αλλιώς θα καταλάβω το γιατί».

«Δε θα το πω», είπε η μητέρα μου κουνώντας πέρα δώθε το κεφάλι.

«Πώς είπες;»

«Δε θα το πω», επανέλαβε.

«Δε θα το πεις; Είναι πολύ αργά για ντροπές, κοριτσάκι μου – δεν πιστεύω να μην το καταλαβαίνεις αυτό! Το όνομα, μικρή μου, αλλιώς ορκίζομαι στον Εσταυρωμένο ότι θα σε διώξω με τις πέτρες από τούτο τον οίκο του Θεού!»

Η μητέρα μου σήκωσε το κεφάλι και κοίταξε το εκκλησίασμα.

Ήταν όπως στις ταινίες, θα μου έλεγε αργότερα: οι πάντες κρατούσαν την ανάσα τους διερωτώμενοι ποιον θα ντροπίαζε δείχνοντάς τον με το δάχτυλο η νεαρή κοπέλα, η κάθε μητέρα στα στασιδία προσευχόταν σιωπηλά ο δαχτυλοδεικτούμενος να μην είναι ο γιος της. Ή, ακόμα χειρότερα, ο άντρας της.

Η Κάθριν άνοιξε το στόμα της και φάνηκε έτοιμη να απαντήσει, έπειτα όμως άλλαξε γνώμη και ξανακούνησε αρνητικά το κεφάλι.

«Δε θα το πω», επανέλαβε σιγανά.

«Στα τσακίδια λουπόν», είπε ο πατήρ Μονρό, πηγαίνοντας πίσω της και κλοτσώντας την τόσο δυνατά με την μπότα του που την έστειλε να κουτρουβαλήσει στα σκαλιά της Αγίας Τράπεζας κι από εκεί να σωριαστεί φαριδιά πλατιά στο πάτωμα, με τα χέρια τεντωμένα εμπρός της, γιατί, ακόμα και σ' αυτό το τόσο πρώιμο στάδιο της ανάπτυξής μου, η μητέρα μου ήταν αποφασισμένη να με προστατεύσει με κάθε τίμημα. «Εξαφανίσου από δω μέσα, παλιοθήλυκο, εξαφανίσου από το Γκολίν, και πάρε μαζί και τις πομπές σου! Υπάρχουν σπίτια στο Λονδίνο που είναι φτιαγμένα για τσούλες σαν και του λόγου σου, κρεβάτια για ν' ανασκελωθείς και ν' ανοίξεις τα ποδάρια σου, άντρες για να ικανοποιήσουν τις βρόμικες ορξές σου!»

Σ' αυτά τα λόγια, το εκκλησίασμα αντέδρασε με μια κραυγή τρόμου ανάμεικτου με αγαλλίαση –η φαντασία των συνεπαρμένων έφηβων αγοριών οργίαζε κεντρισμένη από όσα είχε πει ο παπάζ–, και καθώς η μητέρα μου σηκωνόταν από κάτω, ο ιερέας την πλησίασε ξανά, την άρπαξε απ' το μπράτσο και την έσυρε στο κεντρικό κλίτος του ναού, με τα σάλια να τρέχουν ως το πιγούνι του, το πρόσωπό του κόκκινο από περιφρόνηση και την έξαψή του ενδεχομένως ορατή σε όσους ήξεραν πού να την αναζητήσουν. Η γιαγιά μου γύρισε να κοιτάξει, η τσιμπιά που της έχωσε στο μπράτσο ο παππούς μου όμως την έκανε να ξαναγυρίσει το κεφάλι μπροστά. Ο θεός μου ο Έντι, ο μικρότερος από τους έξι και πιο κοντινός στην ηλικία με τη μητέρα μου, σηκώθηκε από τη θέση του. «Α, έλα τώρα, πάτερ, αρκετά», φώναξε, και σ' αυτά τα λόγια, ο παππούς μου σηκώθηκε κι εκείνος κι έκανε τον γιο του να σωπάσει με μια γροθιά στο πιγούνι. Μετά απ' αυτό, η μητέρα μου δεν είδε τίποτ' άλλο, αφού ο πατήρ Μονρό την πέταξε έξω απ' την πόρτα, πέρα στο νεκροταφείο, διατάζοντάς τη να έχει φύγει από

το χωριό μέσα στην επόμενη ώρα και πληροφορώντας την ότι εφεξής κανείς ποτέ στην ενορία του Γκολίν δε θα ξαναξεστομίξει το όνομά της.

Έμεινε πεσμένη στο χώμα για κάμποσα λεπτά, μου είπε, αφού ήξερε ότι η λειτουργία δε θα τελείωνε πριν περάσει τουλάχιστον άλλη μισή ώρα, κι έπειτα σηκώθηκε αργά και πήρε τον δρόμο για το σπίτι της, στο κατώφλι του οποίου υπέθετε ότι θα την περίμενε η έτοιμη βαλίτσα της.

«Κίτι».

Η φωνή πίσω της την έκανε να γυρίσει και είδε ξαφνιασμένη τον πατέρα μου να την πλησιάζει νευρικά. Τον είχε προσέξει, φυσικά, στο πίσω στασίδι, την ώρα που ο παπάς την έσερνε προς τις πόρτες, να κοιτάζει τη σκηνή με ύφος που, προς τιμήν του, φανέρωνε ντροπή.

«Αρκετά δεν έκανες;» τον ρώτησε, ανεβάζοντας το χέρι στο στόμα της και τραβώντας το ξανά για να κοιτάξει τα κόκκινα μισοφέγγαρα που είχε σχηματίσει το φρέσκο αίμα κάτω από τα απεριποίητα νύχια της.

«Δεν ήταν καθόλου αυτό που ήθελα», της είπε. «Λυπάμαι για το πρόβλημά σου, πραγματικά λυπάμαι».

«Το πρόβλημά μου;» τον ρώτησε. «Σ' έναν αλλιώτικο κόσμο, θα ήταν πρόβλημά μας».

«Α, έλα τώρα, Κίτι», της είπε, φωνάζοντάς την όπως τη φώναζε από τότε που ήταν μικρό κορίτσι. «Μην κάνεις έτσι. Ορίστε δυο λίρες», πρόσθεσε, δίνοντάς της δύο πράσινες λίρες Ιρλανδίας. «Θα σε βοηθήσουν να κάνεις μια καινούργια αρχή κάπου αλλού».

Η μητέρα μου κοίταξε για λίγο τα χαρτονομίσματα πριν τα σηκώσει μπροστά στο πρόσωπο του πατέρα μου και τα σκίσει με μια αργή κίνηση στη μέση.

«Α, Κίτι, δεν υπάρχει λόγος να...»

«Ό,τι και να λέει αυτός ο άνθρωπος εκεί μέσα, πόρνη δεν είμαι», του είπε, τσαλακώνοντας σε μπάλα τα κομμάτια πριν του τα πετάξει στα μούτρα. «Πάρε τα λεφτά σου. Θα τα ξαναενώσεις με λίγο σελοτέιπ, κι αντί να τα δώσεις σε μένα, μπορείς ν' αγοράσεις στη θεία μου την Τζιν ένα ωραίο φόρεμα για τα γενέθλιά της».

«Για τον Θεό, Κίτι, μπορείς να μη φωνάζεις; Μίλα πιο σιγά».

«Μην ανησυχείς, και δεν πρόκειται να ξανακούσεις τη φωνή μου»,

του είτε, κάνοντας μεταβολή και τραβώντας για το σπίτι κι έπειτα για το απογευματινό λεωφορείο για το Δουβλίνο. «Καλή τύχη».

Και μ' αυτό, η μητέρα μου άφησε πίσω της το Γκολίν, τη γενέτειρά της, την οποία δε θα ξανάβλεπε για περισσότερα από εξήντα χρόνια, ώσπου να σταθεί σ' εκείνο το ίδιο νεκροταφείο μαζί μου, αναζητώντας στις ταφόπετρες τ' απομεινάρια της οικογένειας που την είχε εξοστρακίσει.

Εισιτήριο χωρίς επιστροφή

Είχε, φυσικά, τις οικονομίες της: τις λίγες λίρες που είχε μαζέψει τα τελευταία χρόνια και κρύψει μέσα σε μια κάλτσα στο κομό της. Μια ηλικιωμένη θεία –από τριετίας πεθαμένη την εποχή της ατίμωσης της μητέρας μου– της έδινε πού και πού καμιά πένα για τα θηλήματα που της έκανε και, με τον καιρό, οι πένες είχαν μαζευτεί. Επίσης, είχε λίγα από τα χρήματα της πρώτης της κοινωνίας, και λίγο περισσότερα από εκείνα του χρίσματος. Η μητέρα μου ήταν ανέκαθεν οικονόμα. Δε χρειαζόταν πολλά, και τα πράγματα που μπορεί να της άρεσαν δε γνώριζε καν ότι υπήρχαν.

Κατά το αναμενόμενο, όταν επέστρεψε σπίτι, η βαλίτσα της την περίμενε τακτικά πακεταρισμένη, κλεισμένη και ακουμπισμένη δίπλα στην πόρτα, με το παλτό και το καπέλο της ριγμένα πάνω της. Αυτά τα δυο η μητέρα μου τα πέταξε στο μπράτσο του καναπέ, αφού ήταν από δεύτερο χέρι, εικάζοντας ότι τα κυριακάτικα ρούχα που φορούσε θα της ήταν πιο χρήσιμα στο Δουβλίνο. Άνοιξε τη βαλίτσα για να δει αν η κάλτσα με τα λεφτά βρισκόταν μέσα, και ναι, ήταν, με το μυστικό της τόσο καλά φυλαγμένο όσο ήταν και το δικό της μέχρι το προηγούμενο βράδυ, όταν η μητέρα της είχε μπει χωρίς να χτυπήσει στο δωμάτιό της και την είχε τσακώσει όρθια μπροστά στον καθρέφτη, με την μπλούζα της ξεκούμπωτη, να χαιδέυει με το ένα χέρι την κυρτωμένη κοιλιά της, φοβισμένη και συνεπαρμένη μαζί.

Το γέρικο σκυλί τους σήκωσε το κεφάλι και την κοίταξε από τη θέση του μπροστά στο τζάκι, χασμουρήθηκε καλά καλά, αλλά δεν πήγε κοντά της κουνώντας, ως συνήθως, την ουρά του για να ζητιανέψει ένα χάδι ή ένα γλυκόλογο.

Η μητέρα μου πήγε στο δωμάτιό της κι έριξε μια τελευταία ματιά, αναζητώντας κάποιον αντικείμενο που ίσως ήθελε να πάρει μαζί της. Υπήρχαν, φυσικά, τα βιβλία, αλλά τα είχε διαβάσει όλα, και σίγουρα θα υπήρχαν άφθονα στο τέρμα του ταξιδιού της. Ένα πορσελάνινο αγαλματάκι της αγίας Μπερναντέτ ήταν ακουμπισμένο στο κομοδίνο της και, παρόλο που εκείνη τη στιγμή δεν μπορούσε να σκεφτεί κανέναν άλλο λόγο πέρα από το να εκνευρίσει τους γονείς της, το έπιασε και το γύρισε έτσι που να κοιτάζει τον τοίχο. Υπήρχε κι ένα μικρό μουσικό κουτί, της μητέρας της αρχικά, μέσα στο οποίο φυλούσε τα ενθύμια και τους θησαυρούς της. Άνοιξε το καπάκι του κι άρχισε να ξεδιαλέγει το περιεχόμενό του καθώς η μπαλαρίνα γύριζε στον ρυθμό μιας μελωδίας από την *Εσμεράλδα* του Πούνι, προτού καταλήξει στην απόφαση ότι αυτά τα πράγματα ανήκαν σε μια αλλιώςτική ζωή και κλείσει καλά το κουτί, με την μπαλαρίνα να διπλώνει στα δυο πριν εξαφανιστεί από τα μάτια της.

Και τι ζωή, σκέφτηκε καθώς έφευγε από το σπίτι της για τελευταία φορά κι έπαιρνε τον δρόμο προς το ταχυδρομείο, όπου κάθισε στο ξερό γρασίδι του περιβόλου και περίμενε το λεωφορείο. Όταν επιβιβάστηκε, διάλεξε μία από τις πίσω θέσεις, δίπλα σ' ένα ανοιχτό παράθυρο, και συνέχισε να αναπνέει βαθιά και αργά προσπαθώντας να ελέγξει τη ναυτία της καθώς το όχημα διέσχισε το ανώμαλο έδαφος που οδηγούσε στο Μπαλντεχόμπ και περνούσε από το Λιπ για να συνεχίσει στο Μπάντον και στο Ινίσανον προτού στρίψει βόρεια, σε αυτή καθαυτή την πόλη του Κορκ, ένα μέρος το οποίο η Κάθριν δεν είχε επισκεφθεί ποτέ αλλά που ο πατέρας της αναθεμάτιζε, λέγοντας πάντα ότι ήταν γεμάτο τζογαδόρους, προτεστάντες και μέθυσους.

Με το αντίτιμο των δύο πενών, ήπια ένα μπουλ ντοματόσουπα κι ένα φλιτζάνι τσάι σε ένα καφενείο στην αποβάθρα Λάβιτ κι έπειτα περπάτησε στις όχθες του ποταμού Λι ως τον Σταθμό Παρνέλ, όπου αγόρασε ένα εισιτήριο για το Δουβλίνο.

«Με επιστροφή;» τη ρώτησε ο οδηγός, ψάχνοντας για ρέστα στην τσάντα του. «Θα σου έρθει πιο οικονομικά αν σκοπεύεις να γυρίσεις».

«Δε θα γυρίσω», του απάντησε, παίρνοντας το εισιτήριο από τα χέρια του και βάζοντάς το προσεκτικά στην τσάντα της, αφού είχε την αίσθηση ότι επρόκειτο για κάτι που θ' άξιζε τον κόπο να φυλά-

ξει, μια χάρτινη ανάμνηση με την ημερομηνία της αρχής της καινούργιας της ζωής σταμπαρισμένη στη μια πλευρά με έντονο μαύρο μελάνι.

Από ένα μέρος κοντά στο Μπαλινκόλιγκ

Κάποιος λιγότερο θαρραλέος μπορεί να είχε τρομάξει ή ταραχτεί όταν το λεωφορείο απομακρύνθηκε από τις αποβάθρες ξεκινώντας το ταξίδι του για τον Βορρά, όχι όμως και η μητέρα μου, η οποία διατηρούσε την ακράδαντη πεποίθηση ότι τα δεκαέξι χρόνια που είχε περάσει στο Γκολίν αναγκασμένη να δέχεται προσβολές, να αγνοείται και να αντιμετωπίζεται ως λιγότερο σημαντική από οποιονδήποτε από τους έξι αδερφούς της την είχαν οδηγήσει σε τούτη τη στιγμή της ανεξαρτησίας. Νέα καθώς ήταν, είχε ήδη προσπαθήσει και είχε καταφέρει να αποδεχτεί την κατάσταση της, την ύπαρξη της οποίας, όπως μου είπε αργότερα, είχε ανακαλύψει για πρώτη φορά στο μπακάλικο του Ντέιβι Τάλμποτ, στον κεντρικό δρόμο του χωριού, όταν, περιμένοντας δίπλα σε δέκα στοιβαγμένα καφάσια με φρέσκα πορτοκάλια, αισθάνθηκε το αδιαμόρφωτο πόδι μου να δίνει μια μικρή κλοτσιά στην κύστη της. Δεν ήταν παρά ένας στιγμιαίος δυσάρεστος σπασμός που θα μπορούσε να είναι οτιδήποτε, εκείνη όμως ήξερε ότι ήμουν εγώ. Τα κρυφά, αφανή δωμάτια διακοπής κυήσεων δεν πέρασαν ούτε στιγμή ως πιθανότητα από το μυαλό της, αν και είχε ακούσει κάποια κορίτσια στο χωριό να κουτσομπολεύουν μια χήρα στο Τραλί που έκανε τρομερά πράγματα με άλατα θεικού μαγνησίου, λασιχένιες σακούλες κενού αέρος και μεταλλικές λαβίδες. Για έξι σελίνια, έλεγαν, μπορούσες να φύγεις από το σπίτι της μέσα σε διάστημα δύο ωρών κατά ενάμισι με δύο κιλά ελαφρύτερη. Όχι, η μητέρα μου ήξερε ακριβώς τι θα έκανε όταν γεννιόμουν. Απλώς έπρεπε να περιμένει την άφιξη μου για να βάλει σε εφαρμογή το Μεγάλο Σχέδιο.

Το λεωφορείο για το Δουβλίνο είχε κόσμο, και ένας νεαρός ανέβηκε στην πρώτη στάση, κρατώντας μια παλιά καφετιά βαλίτσα. Αφού επιθεώρησε τις λίγες άδειες θέσεις που είχαν απομείνει, κοντοστάθηκε προς στιγμινή δίπλα στη μητέρα μου, κάνοντάς τη να νιώσει πάνω της το βλέμμα του, το οποίο ωστόσο εκείνη δι-

στασε να ανταποδώσει, από φόβο μήπως ο νεαρός γνώριζε από κάπου την οικογένειά της και είχε μάθει για τις πομπές της και δε χρειαζόταν παρά να δει το πρόσωπό της για να κάνει κάποιο καυστικό σχόλιο. Παρ' όλ' αυτά, τίποτα δεν ειπώθηκε, κι έπειτα από λίγο ο νεοφερμένος προχώρησε πιο πίσω στον διάδρομο. Μόνο όταν το λεωφορείο είχε διανύσει άλλα οχτώ χιλιόμετρα γύρισε κοντά της κι έδειξε την άδεια θέση δίπλα της.

«Σε πειράζει;» ρώτησε.

«Δε βρήκες θέση πίσω;» τον ρώτησε με τη σειρά της, ρίχνοντας μια ματιά στη γαλαρία του λεωφορείου.

«Κάθισα δίπλα σ' έναν τύπο, αλλά τρώει σάντουιτς με αυγოსαλάτα κι η μυρωδιά μ' έχει πεθάνει».

Η μητέρα μου σήκωσε τους ώμους και πήρε το παλτό της για να του αδειάσει τη θέση, επιθεωρώντας τον με μια γρήγορη ματιά: φορούσε τουίντ κοστούμι, με τη γραβάτα χαλαρωμένη στο κολάρο, και μια τραγιάσκα, την οποία έβγαλε και κράτησε στα χέρια του. Κάνα δυο χρόνια μεγαλύτερός της, κατέληξε μέσα της, δεκαοχτώ ή ίσως δεκαεννιά, και μολονότι η μητέρα μου ήταν αυτό που τότε αποκαλούσαν «καλλονή», η εγκυμοσύνη της, σε συνδυασμό με τα δραματικά συμβάντα εκείνου του πρωινού, της είχε κόψει κάθε διάθεση για φλερτ. Τ' αγόρια του χωριού, φυσικά, είχαν προσπαθήσει πολλές φορές να την προσεγγίσουν ερωτικά, εκείνη όμως δεν ενδιαφερόταν για ρομάντζα, κερδίζοντας έτσι τη φήμη της ενάρετης, ένα παράσημο που τώρα είχε γίνει χίλια κομμάτια. Υπήρχαν ορισμένα κορίτσια για τα οποία ακουγόταν ότι ήταν έτοιμα, με την ελάχιστη ενθάρρυνση, να κάνουν κάτι ή να δείξουν κάτι ή να φιλήσουν κάτι, η Κάθριν Γκάγκιν όμως δεν υπήρξε ποτέ ένα από αυτά. Οι επίδοξοι μνηστήρες της θα πάθαιναν σοκ, συνειδητοποιούσε τώρα η μητέρα μου, όταν μάθαιναν για την ατίμωσή της, και κάποιοι από αυτούς θα μετάνιωαν που δεν είχαν προσπαθήσει λίγο περισσότερο να την αποπλανήσουν. Θα μιλούσαν ελεύθερα τώρα που εκείνη δεν ήταν πια εκεί για να υπερασπιστεί τον εαυτό της, λέγοντας ότι ανέκαθεν ήταν παλιοθήλυκο, επίκριση με μεγάλη σημασία για τη μητέρα μου, αφού με την κοπέλα που θα σκάρωναν από τα υλικά της πρόστυχης φαντασίας τους εκείνη δεν είχε κανένα άλλο κοινό εκτός από το ονοματεπώνυμο.

«Ωραία μέρα πάντως», είπε ο νεαρός δίπλα της.

«Τι είπες;» τον ρώτησε, γυρίζοντας να τον κοιτάξει.

«Ωραία μέρα, είπα», επανέλαβε. «Καθόλου άσχημη γι' αυτή την εποχή».

«Υποθέτω».

«Χτες έβρεχε κι ο ουρανός σήμερα το πρωί ήταν γεμάτος σύννεφα. Δες όμως – δεν έριξε ούτε σταγόνα. Είναι τέλεια έξω».

«Σ' ενδιαφέρει ο καιρός, ε;» τον ρώτησε, αντιλαμβανόμενη τον σαρκασμό στη φωνή της, αλλά χωρίς να νοιάζεται.

«Μου έχει γίνει δεύτερη φύση», της είπε. «Σε φάρμα μεγάλωσα».

«Κι εγώ», είπε η μητέρα μου. «Ο πατέρας μου πέρασε τη μισή του ζωή κοιτάζοντας τον ουρανό ή μυρίζοντας τον απογευματινό αέρα προσπαθώντας να καταλήξει αν έπρεπε να δώσει βάση στις φήμες που κυκλοφορούσαν για τον καιρό της επόμενης μέρας. Λένε ότι στο Δουβλίνο βρέχει συνέχεια. Το πιστεύεις αυτό;»

«Υποθέτω ότι δε θ' αργήσουμε να το μάθουμε. Πας ως το τέρμα, ε;»

«Ορίστε;»

Το πρόσωπό του έγινε κατακόκκινο, από τη βάση του λαιμού του ως το πάνω μέρος των αυτιών του, και η ταχύτητα της μεταμόρφωσης την άφησε κατάπληκτη. «Πηγαίνεις ως το τέρμα, στο Δουβλίνο, ή θα κατέβεις σε άλλη στάση;» είπε βιαστικά.

«Θέλεις τη θέση μου στο παράθυρο;» τον ρώτησε. «Αυτό είναι; Γιατί σου τη δίνω αν τη θέλεις. Δεν είμαι δύσκολη».

«Α, όχι, όχι», της απάντησε. «Απλώς ρωτούσα. Μια χαρά είμαι κι εδώ. Εκτός δηλαδή κι αν βγάλεις κι εσύ κανένα σάντουιτς με αυγοσαλάτα».

«Δεν έχω καθόλου φαγητό μαζί μου», του είπε. «Μακάρι να 'χα».

«Έχω μισό ζαμπόν στη βαλίτσα μου», είπε ο νεαρός. «Μπορώ να σου κόψω ένα κομμάτι αν θέλεις».

«Δε γίνεται να φάω στο λεωφορείο. Θα κάνω εμετό».

«Θα μου πεις το όνομά σου;» ρώτησε το αγόρι, και η μητέρα μου δίστασε.

«Γιατί θες να το μάθεις;»

«Για να ξέρω πώς να σε φωνάζω», είπε.

Τον κοίταξε καταπρόσωπο και πρόσεξε για πρώτη φορά πόσο όμορφος ήταν. Ένα πρόσωπο σαν κοριτσίστικο, θα μου έλεγε αργότερα. Καθαρό δέρμα, που δεν είχε γνωρίσει ποτέ τη βία του ξυ-

ραφιού. Μακριές βλεφαρίδες. Ξανθά μαλλιά που κατρακυλούσαν στο μέτωπό του κι έπεφταν στα μάτια του, όσο κι αν εκείνος προσπαθούσε να τα διώξει. Υπήρχε κάτι στον τρόπο του που την έκανε να πιστέψει ότι το συγκεκριμένο αγόρι δε συνιστούσε απειλή, κανενός είδους απειλή, κι έτσι υποχώρησε, ρίχνοντας επιτέλους τις άμυνές της.

«Κάθριν με λένε», του είπε. «Κάθριν Γκάγκιν».

«Χαίρομαι για τη γνωριμία», της είπε. «Σον ΜακΙντάιρ».

«Είσαι από την πόλη, Σον;»

«Όχι, από ένα μέρος κοντά στο Μπαλινκόλιγκ. Τα ξέρεις εκείνα τα μέρη;»

«Ακουστά, αλλά δεν έχω πάει ποτέ. Εδώ που τα λέμε, δεν έχω πάει πουθενά».

«Ε, τώρα πας κάπου», της είπε. «Πηγαίνεις πάνω, στη Μεγάλη Κάπνα».

«Ναι, πάω», είπε η μητέρα μου γυρίζοντας να κοιτάξει έξω από το παράθυρο τα χωράφια που άφηναν πίσω τους και τα παιδιά που δούλευαν στο θημώνασμα και που χοροπηδούσαν ενθουσιασμένα και χαιρετούσαν βλέποντας το λεωφορείο στον δρόμο.

«Το κάνεις συχνά αυτό;» ρώτησε έπειτα από μια στιγμή ο Σον.

«Ποιο;» τον ρώτησε η μητέρα μου γυρίζοντας να τον κοιτάξει συνοφρωμένη.

«Να πηγαίνεις στο Δουβλίνο», της είπε, ανεβάζοντας το χέρι στο πρόσωπό του, διερωτώμενος ίσως γιατί δεν μπορούσε να σταυρώσει κουβέντα που να μην ακουστεί λάθος. «Πηγαينوέρχεσαι συχνά στην πόλη; Έχεις συγγενείς εκεί;»

«Δεν ξέρω ψυχή έξω από το Δυτικό Κορκ», του είπε. «Το Δουβλίνο θα είναι για μένα ένα μεγάλο μυστήριο. Κι εσύ;»

«Δεν έχω ξαναπάει, αλλά πήγε ένας φίλος μου τον περασμένο μήνα και βρήκε αμέσως δουλειά στη ζυθοποιία Guinness και μου είπε ότι αν ήθελα θα μπορούσε να μου βρει κι εμένα μια θέση».

«Και αυτοί που δουλεύουν εκεί δεν περνάνε την ώρα τους πίνοντας τον μισθό τους;» τον ρώτησε.

«Α, όχι, σίγουρα θα υπάρχουν κανόνες, ξέρεις τώρα. Αφεντικά και τα λοιπά. Τύποι που τριγυρίζουν στον χώρο για να σιγουρευτούν ότι οι εργάτες δεν πίνουν την παραγωγή. Ο φίλος μου όμως λέει ότι η μυρωδιά εκεί μέσα μπορεί να σε τρελάνει. Ο λυκίσκος

και το κριθάρι και η μαγιά και τα σχετικά. Λέει ότι μυρίζουν όλοι οι γύρω δρόμοι κι ότι αυτοί που μένουν στη γειτονιά κυκλοφορούν όλη μέρα σαν αποβλακωμένοι».

«Μεθυσμένοι θα είναι», είπε η μητέρα μου. «Και μάλιστα τζάμπα».

«Ο φίλος μου λέει ότι, αν είσαι καινούργιος εργάτης, σου παίρνει μερικές μέρες να συνηθίσεις τη μυρωδιά, και μέχρι να γίνει αυτό έχεις συνέχεια αναγούλα».

«Του μπαμπά μου του αρέσει η Guinness», είπε η μητέρα μου, φέρνοντας κατά νου την πικρή γεύση της μπίρας με τις κίτρινες επικέτες στα μπουκάλια που ο παππούς μου έφερνε πότε πότε στο σπίτι και που εκείνη είχε δοκιμάσει μια φορά στα κρυφά. «Πηγαίνει στην παμπ κάθε Τετάρτη και Παρασκευή βράδυ, βρέξει χιονίσει. Τις Τετάρτες πίνει μόνο τρία μεγάλα ποτήρια με τους φίλους του και γυρίζει σπίτι νωρίς, τις Παρασκευές όμως τον παίρνει η κατηφόρα. Συνήθως γυρίζει κατά τις δύο το πρωί και ξυπνάει τη μητέρα μου για να του φτιάξει ένα πιάτο με λουκάνικα –πάντα θέλει κι ένα κομμάτι απ' αυτά με το αίμα–, κι αν του πει όχι, σηκώνει χέρι πάνω της».

«Για τον δικό μου μπαμπά, κάθε βράδυ ήταν βράδυ Παρασκευής», είπε ο Σον.

«Γι' αυτό ήθελες να φύγεις;»

Ο Σον σήκωσε τους ώμους. «Και γι' αυτό», είπε έπειτα από μια μεγάλη παύση. «Για να πω την αλήθεια, είχαμε προβλήματα στο σπίτι. Καλύτερα που έφυγα».

«Τι είδους προβλήματα;» τον ρώτησε, με το ενδιαφέρον της κεντρισμένο τώρα.

«Νομίζω ότι θα προτιμούσα να τα ξεχάσω αυτά, αν δε σε πειράζει».

«Φυσικά», του είπε. «Έτσι κι αλλιώς, δεν είναι δική μου δουλειά».

«Δεν εννοούσα αυτό».

«Το ξέρω. Κανένα πρόβλημα».

Άνοιξε το στόμα του να πει κάτι ακόμα, αλλά την προσοχή τους τράβηξε ένα αγοράκι που έτρεχε πάνω κάτω στον διάδρομο. Ο μικρός φορούσε ένα ινδιάνικο καπέλο με φτερά κι έβγαζε τις ανάλογες πολεμικές ιαχές, αλυχτώντας τόσο δυνατά που ακόμα και κουφός θα πάθαινε ημικρανία. Ο οδηγός του λεωφορείου έβαλε μια φοβερή και τρομερή φωνή και απείλησε ότι, αν κάποιος δε φρόντιζε να κάνει αυτό το παιδί να πάψει, ο ίδιος θα έκανε αμέσως ανα-

στροφή και θα τους γύριζε όλους στην πόλη του Κορκ και κανείς δε θα έπαιρνε τα λεφτά του εισιτηρίου του πίσω.

«Κι εσύ, Κάθριν;» ρώτησε ο Σον όταν η τάξη αποκαταστάθηκε.

«Τι σε φέρνει στην πρωτεύουσα;»

«Αν σου πω», είπε η μητέρα μου, η οποία, για κάποιο λόγο, είχε την αίσθηση ότι μπορούσε να εμπιστευτεί αυτόν τον ξένο, «θα μου υποσχεθείς ότι δε θα με κατηγορήσεις; Άκουσα πολλά σκληρά λόγια σήμερα και, για να πω την αλήθεια, δεν έχω το κουράγιο ν' ακούσω κι άλλα».

«Προσπαθώ να μη λέω ποτέ σκληρά λόγια», απάντησε ο Σον.

«Είμαι έγκυος», είπε η μητέρα μου, κοιτάζοντάς τον ίσια στα μάτια, δίχως ίχνος ντροπής. «Θ' αποκτήσω παιδί και δεν έχω σύζυγο να με βοηθήσει να το αναθρέψω. Και, περιττό να πω, ξέσπασε ολόκληρος πόλεμος γι' αυτό. Η μαμά και ο μπαμπάς μου με πέταξαν απ' το σπίτι και ο ιερέας με διέταξε να φύγω για πάντα απ' το Γκολίν και να μην ξανασιπλώσω το χωριό με τις πομπές μου».

Ο Σον κατένευσε, αυτή τη φορά όμως, παρά τη λεπτότητα του ζητήματος, δεν κοκκίνισε. «Συμβαίνουν αυτά, υποθέτω», είπε. «Κανείς μας δεν είναι τέλειος».

«Τούτος εδώ είναι», είπε η μητέρα μου, δείχνοντας την κοιλιά της. «Για την ώρα τουλάχιστον».

Ο Σον χαμογέλασε και κοίταξε μπροστά, και δεν είπαν τίποτα ο ένας στον άλλο για πολλή ώρα μετά απ' αυτό κι ίσως ν' αποκοιμήθηκαν κι οι δυο ή ίσως ο ένας να έκλεισε τα μάτια για να δώσει την εντύπωση ότι ήθελε να μείνει μόνος με τις σκέψεις του. Όπως και να 'χε, ήταν πάνω από μία ώρα μετά όταν, ξύπνια ξανά, η μητέρα μου στράφηκε στον συνταξιδιώτη της και τον άγγιξε απαλά στο μπράτσο.

«Ξέρεις τίποτα για το Δουβλίνο;» τον ρώτησε. Ίσως είχε εντέλει συνειδητοποιήσει ότι δεν είχε την παραμικρή ιδέα για το τι θα έκανε ή πού θα πήγαινε όταν έφταναν εκεί.

«Ξέρω ότι είναι εκεί που βρίσκεται το Ντάιλ Έιρην κι εκεί που ο ποταμός Λίφι περνάει απ' το κέντρο κι εκεί που βρίσκεται το πολυκατάστημα Clerys, σ' έναν μεγάλο, μακρύ δρόμο που πήρε το όνομά του από τον Ντάνιελ Ο'Κόνελ».

«Είμαι σίγουρη ότι κάθε κομητεία της Ιρλανδίας έχει κι από έναν τέτοιο».

«Αλήθεια είναι. Όπως έχει και μια οδό Αγοράς. Και μια Κεντρική Οδό».

«Και μια οδό Γέφυρας».

«Και μια οδό Εκκλησίας».

«Ο Θεός να μας φυλάει από τις οδούς Εκκλησίας», είπε γελώντας η μητέρα μου, και ο Σον γέλασε κι αυτός, δυο παιδιά που χασκογελούσαν με την ασέβειά τους. «Θα πάω στην κόλαση γι' αυτό», πρόσθεσε όταν έπαψαν να γελάνε.

«Όλοι μας θα πάμε στην κόλαση – αυτό είναι το μόνο σίγουρο», είπε ο Σον. «Πρώτος και καλύτερος εγώ».

«Γιατί πρώτος και καλύτερος εσύ;»

«Γιατί είμαι κακό παιδί», είπε κλείνοντάς της το μάτι, κι εκείνη γέλασε ξανά κι ένιωσε την ανάγκη να πάει στην τουαλέτα, διερωτώμενη πόσο είχαν ακόμα μέχρι την επόμενη στάση. Αργότερα μου είπε ότι αυτή ήταν και η μοναδική στιγμή σε όλη τη διάρκεια της γνωριμίας της με τον Σον που είχε αισθανθεί για εκείνον κάτι παρόμοιο με ερωτική έλξη. Από το μυαλό της πέρασε η σύντομη φαντασίωση ότι θα κατέβαιναν από το λεωφορείο σαν ερωτευμένο ζευγαράκι, θα παντρεύονταν μέσα στον επόμενο μήνα και θα με μεγάλωναν σαν να ήμουν παιδί τους. Ωραίο όνειρο, υποθέτω, αλλά δεν ήταν γραφτό να πραγματοποιηθεί.

«Δε μου φαίνεσαι κακό παιδί», του είπε.

«Α, πρέπει να με δεις όταν παίρνω μπρος».

«Θα το έχω υπόψη μου. Πες μου λοιπόν για κείνο τον φίλο σου. Πόσον καιρό είπες ότι είναι στο Δουβλίνο;»

«Λίγο παραπάνω από μήνα τώρα», είπε ο Σον.

«Και τον ξέρεις καλά;»

«Ναι, πολύ καλά. Γνωριστήκαμε όταν ο πατέρας του αγόρασε το διπλανό αγρόκτημα, πριν από δύο χρόνια, κι από τότε γίναμε κολλητοί».

«Πρέπει να είστε πολύ καλοί φίλοι, αφού σου βρήκε δουλειά. Οι περισσότεροι κοιτάζουν μόνο τον εαυτό τους».

Ο Σον έγνεψε καταφατικά και κοίταξε κάτω, το δάπεδο, κι έπειτα τα νύχια του, κι έπειτα έξω από το παράθυρο. «Πόρτλις», είπε, παρατηρώντας μια πινακίδα στον δρόμο. «Πλησιάζουμε».

«Έχεις αδέρφια που θα τους λείψεις;» τον ρώτησε η μητέρα μου.

«Όχι», είπε ο Σον. «Μόνος μου είμαι. Η μαμά μου δεν μπόρεσε

να κάνει άλλα παιδιά μετά από μένα και ο μπαμπάς μου δεν τη συγχώρησε ποτέ γι' αυτό. Όλο ξεπορτίζει. Έχει διάφορες γυναίκες και ποτέ κανείς δεν τον κατηγορεί για τις απιστίες του, αφού ο παπάς του χωριού λέει ότι είναι δικαίωμα του άντρα να περιμένει από τη γυναίκα του ένα σπίτι γεμάτο παιδιά κι ότι δεν έχει νόημα να σπέρνεις το στέρφο χωράφι».

«Άγιοι άνθρωποι αυτοί οι παπάδες, ε;» είπε η μητέρα μου, και τώρα ο Σον συνοφρυώθηκε. Μπορεί να ήταν ζαβολιάρης, αλλά δε συνήθιζε να κοροϊδεύει τους ιερείς. «Εγώ έχω έξι αδερφούς», του είπε έπειτα από λίγο. «Οι πέντε έχουν άχυρα στη θέση του μυαλού τους. Ο μόνος που αξίζει είναι ο μικρότερος, ο Έντι, αλλά θέλει να γίνει παπάς».

«Πόσω χρόνων είναι;»

«Ένα χρόνο μεγαλύτερός μου. Δεκαεφτά. Τον Σεπτέμβριο θα πάει στην ιερατική σχολή. Δε νομίζω ότι θα περάσει καλά, γιατί το ξέρω στα σίγουρα ότι τρελαίνεται για τα κορίτσια. Βλέπεις, όμως, είναι ο μικρότερος απ' τους αρσενικούς, και ήδη ξέρουμε ότι η φάρμα θα πάει στους δύο πρώτους, κι ότι οι δύο επόμενοι θα γίνουν δάσκαλοι, και ο πέμπτος δε θα μπορεί να δουλέψει επειδή το μυαλό του δεν παίρνει και πολλές στροφές, οπότε μένει μόνο ο Έντι για να γίνει ιερέας. Και βέβαια όλοι είναι κατενθουσιασμένοι με την προοπτική. Υποθέτω ότι τώρα θα τα χάσω όλ' αυτά», πρόσθεσε μ' έναν αναστεναγμό. «Τις επισκέψεις στη σχολή και τα καινούργια ρούχα και τη χειροτονία απ' τον επίσκοπο. Αφήνουν, λες, τις παραστρατημένες γυναίκες να γράφουν στους αδερφούς τους που σπουδάζουν για να γίνουν ιερείς;»

«Δεν ξέρω τίποτα γι' αυτή τη ζωή», είπε ο Σον κουνώντας πέρα δώθε το κεφάλι. «Να σε ρωτήσω κάτι, Κάθριν, κι αν δε θέλεις να μου απαντήσεις να μου πεις να πάω να πιγώ;»

«Ρώτα».

«Δε θέλει ο μπαμπάς να αναλάβει τις ευθύνες του για... ξέρεις... για το μωρό;»

«Σιγά μη θέλει», είπε η μητέρα μου. «Το σίγουρο είναι ότι τρελάθηκε απ' τη χαρά του που έφυγα απ' το χωριό. Θα γινόταν φονικό αν μαθευόταν ποιος ήταν».

«Δεν ανησυχείς καθόλου;»

«Για τι πράγμα;»

Ο Σίριλ δεν είναι αληθινός Έιβερι – ή τουλάχιστον έτσι του λένε οι θετοί γονείς του. Και δε θα γίνει ποτέ. Αλλά, αν δεν είναι αληθινός Έιβερι, τότε ποιος είναι;

Παιδί μιας ανύπαντρης έφηβης που την έδιωξαν από το χωριό της και υιοθετημένος, χάρη στη μεσολάβηση μιας καμπούρας καλόγριας, από ένα ζευγάρι εύπορων αν και κάπως εκκεντρικών Δουβλινέζων, ο Σίριλ είναι φτερό στον άνεμο μέσα στον κόσμο, και μόνη του άγκυρα είναι η φιλία του με τον ασύλληπτα πιο λαμπερό και γοητευτικό Τζούλιαν Γούντμπιντ. Στο έλεος της τύχης και της συγκυρίας, ο Σίριλ θα περάσει όλη του τη ζωή προσπαθώντας να βρει τον εαυτό του, μια ταυτότητα, ένα σπίτι, μια πατρίδα και πολλά ακόμη.

Σ' αυτό το έργο του Μπόιν, το πιο δυνατό ως τώρα, παρακολουθούμε ολόκληρη την ιστορία της Ιρλανδίας, από το 1940 μέχρι σήμερα, μέσα από τα μάτια ενός συνηθισμένου άντρα. Ένα μυθιστόρημα που θα σας κάνει να γελάσετε αλλά και να κλάψετε.

ΔΕΙΤΕ ΕΔΩ
ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ
ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psychogios.gr

ISBN: 978-618-01-2431-6

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 19348

ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΕ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ